

osudové slovanského boho- судьба словянскаго богослуже-
služení na západě. Sotva poro- нія на западѣ. Едва возникшее сло-

Rastice duce, victoria remansit Francis. — En huic Rasticis rebellionem debetur sive expressa vocatio, sive spontanea e Byzantio missio SS. Cyrilli et Methodii, fratrum, Græcorum Thessalonicensium, Rastice et Moravis jam quidem a tempore Caroli M. Christum profitentibus, sed nunc bis exosis sacerdotes germanicos quos Francis favere jure merito suspicabantur. Hoc ergo nobile Græcorum par fratrum Moravis jam per duas ætates christianis, turbidis illius rebellionis temporibus sacra procurabat; lingua ritumque nescias græcone (nec enim schisma exstiterat) an cui assueti erant latino Moravi; sed de linguae slavice in sacris usu primis jam quatuor et dimidio annis tentato nulla in historia vestigia. Imo cum tandem a. 879 Johannes VIII. inaudisset, Methodium slavice cantare missam, hanc illi novationem papa inhibuit, jubens eum celebrare »aut græca lingua aut latina, sicut ecclesia Dei toto terrarum orbe diffusa et in omnibus gentibus dilatata cantat.« Quid quod iisdem temporibus Bulgari baptismum petierant et acceperant a Nicolao papa latino, quem jure putat Salagius rem gratissimam fecisse græcis in Moravia sacerdotibus Cyrillo et Methodio, quod eos redeunte ad Germanos dominatione post Rasticis debellationem, sua Romam evocatione subduxerit odio victorum. Certe illi mandato papæ lubentes paruerunt. Sed mortuo interim Nicolao, advenientes excepit successor — Hadrianus II. optimus senex, qui exequens Nicolai proposita Pannoniamque et Bulgariam post quatuor seculorum barbariem redditas christianismo postliminio impræscriptis Romanæ ecclesiæ immediatis privilegiis asserens, neglectis Bavarorum juribus, eosdem grecos ordinavit episcopos Slavorum Pannoniensium et Moravorum. Cyrillo interim Romæ mortuo, solus in Pannoniam Moraviamque rediit Archiepiscopus Methodius a. 869. — Quibus jurgiis putas exceptum a dominis bavaris reversum græcum, archiepiscopum! jam primum negabant jure posse metere græcum, ubi Germani seminassent: opusque erat firma Joannis VIII. papæ auctoritate, cujus extant decretalium fragmenta tria ad Ludovicum Regem et Carlmanum filium, itemque commonitorium suo ad Germanos legato datum (C. 874) a Salagio et Timone hungaris historicis producta e codicibus, et nobis quoque visa Romæ.* Nec cessit malis Methodius; cumque videret se non posse omnibus placere, contentus erat si missis Germanis saltem pluribus, qui se vocassent, Slavis placuisset; id quod illi etiam ultra spem successit, in Slavis invecta liturgia slavica prout supra inuimus. — Sed nec inimici quievit, verum persuasere tandem a. 878 Svatopluko Rasticis successor, ut suum presbyterum Joannem de Venetia, cujus opera solebat uti in politicis, mitteret Romam conquestum de Methodio, *quod aliter doceat quam Romana ecclesia et missam cantet lingua barbara*, id est slavica. Tantaque erat auctoritas Svatopluci aut Joannis presbyteri eloquentia, ut Johannes VIII. non solum collaudato Svatopluci zelo missam slavice sisteret, sed et ipsum archiepiscopum Methodium evocaret Romam ad respondendum de quibus erat accusatus. — At aliter res cecidit Romæ quam adversarii speraverant. Non enim solum fidem suam, sed etiam, quod plus erat, ipsam liturgiæ slavice novitatem papæ probavit archiepiscopus Methodius, moxque rediit in Pannoniam cum victricibus pontificis decretalibus, suam fidem probantibus, omnibusque ejusdem metropoleos presbyteris,

* Hæc fragmenta debentur cardinali Garampio, qui ea produxit e Bonizonis collect. Canonum codice Brixien. Vide Salagium.